

Aanvraag toets macrodoelmatigheid Bacheloropleiding Forensische Zorg

Apeldoorn, 10 oktober 2025

Inhoud

Basisgegevens instelling.....	ii
Basisgegevens opleiding	ii
Inleiding.....	1
1. Inhoud opleiding en onderwijsprogramma	2
1.1 Kerntaken en inhoud opleiding (vaardigheden, kennis en attitude)	2
1.2 Onderwijsprogramma	3
1.3 Naamgeving	4
2 Doelgroep van de opleiding.....	4
3 Beroeps-/arbeidsmarktprofiel afgestudeerden	4
3.1 Trends en ontwikkelingen	5
3.2 Bacheloropleiding Forensische Zorg.....	7
3.3 Inhoud, vorm en opzet van de nieuwe opleiding	7
3.4 Doelgroepen en functies in relatie tot de Bacheloropleiding Forensische Zorg	8
3.5 Een respondent uitgelicht.....	8
3.6 Beroepsprofiel	8
3.7 Functies.....	9
4 Afstemming en samenwerking	10
5 Analyse bestaand aanbod en inschatting verwante instroom	10
6 Geschatte instroom in de nieuwe opleiding.....	12
7 Onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte	12
7.1 Kwantitatieve arbeidsmarktvraag	12
7.2 Arbeidsmarktbronnen	13
7.3 Maatschappelijke behoefte	15
8 Noodzaak tot start nieuwe opleiding	18
8.1 De gewenste ontwikkeling kan niet in de vorm van een nieuwe afstudeerrichting of curriculumwijziging van een bestaande opleiding gerealiseerd worden.....	18
8.2 De gewenste vernieuwing kan niet binnen het bestaande aanbod van andere instellingen worden vormgegeven.	19
8.3 Het effect op de landelijke spreiding van het opleidingsaanbod.	19
9 Aansluiting instellingsprofiel	19
10 Bijlagen.....	21

Basisgegevens instelling

Naam instelling	Hogeschool Saxion
BRIN-code	23AH
KvK-nummer	38024938
Contactpersonen	<u>Contactpersoon College van Bestuur:</u> <u>Contactpersoon opleiding:</u> <u>Contactpersoon Programma Aanvraag Nieuwe Opleidingen</u>
Contactgegevens	Saxion Hogeschool Academie Mens en Maatschappij Postbus 70000 7500 KB Enschede Mail: Telefoon: Mail: Telefoon:

Basisgegevens opleiding

Kenmerk aankondiging	A25-031
Naam	Forensische Zorg
Oriëntatie	Hbo
Niveau	Bachelor
Vormen	Voltijd, deeltijd en duaal
Gemeente waar de opleiding wordt gevestigd	Apeldoorn
Taal	Nederlands
Studielast	240 EC
Studieduur	4 jaar
Beroepsvereisten	Geen
Capaciteitsbeperking	Geen
Beoogde startdatum	September 2027
ISAT-code (indien bekend)	Nieuwe opleiding, ISAT-code nog niet bekend.
RIO-(sub)onderdeel	Gedrag en Maatschappij
ISCED-rubriek (optioneel)	0923 Social work and counselling

Inleiding

“Door de krapte op de arbeidsmarkt en de steeds complexere doelgroep binnen de forensische zorg in relatie tot de kwaliteit van zorg, is er grote behoefte aan professionals die specifiek zijn opgeleid voor de forensische context. Een dergelijke opleiding bestaat momenteel nog niet: de huidige, meer generieke, zorgopleidingen sluiten niet altijd voldoende aan bij de complexe praktijk van forensische zorg. Een bacheloropleiding forensische zorg kan hierin voorzien en bijdragen aan het dichten van bestaande hiaten in kennis en vaardigheden.”

Met dit citaat geeft Het Expertisecentrum Forensische Psychiatrie de noodzaak aan om een nieuwe bacheloropleiding Forensische Zorg toe te voegen aan het Nederlandse opleidingsportfolio¹. De genoemde krapte op de arbeidsmarkt is herkenbaar gezien de druk op de forensische zorg²:

“De druk op de forensische zorg neemt toe. Zo stijgt sinds 2018 het aantal tbs-patiënten in ons land. Het afgelopen jaar waren er meer dan 1600 tbs-gestelden. Ook zien we de afgelopen jaren een toename in de bezetting in forensisch beschermd wonen.”

De Nederlandse Zorgautoriteit stelt met deze quote dat de volhoudbaarheid van de forensische zorg in Nederland onder grote druk staat door een te kort aan (goed opgeleid) personeel. Door de stijgende vraag naar forensische zorg in combinatie met een groeiend tekort aan forensische zorgprofessionals (FZ-professionals), neemt de druk toe. Daarnaast komt uit verschillende onderzoeken van onder andere de Inspectie Justitie en Veiligheid (2019, 2022), de Onderzoeksraad voor Veiligheid (2019) en Toezicht Sociaal Domein (2023) naar voren dat een gebrek aan kennis en vaardigheden, welke nodig zijn binnen de forensische zorg, een oorzaak is van incidenten. Dit onderstreept het belang van goed opgeleide professionals met specialistische forensische expertise. Deze expertise is nodig om de toenemende complexiteit in het vakgebied en multiproblematiek van de doelgroep het hoofd te bieden.

Het vakgebied Forensische Zorg

Forensisch werken omvat onder andere het monitoren van risico's, het verminderen en voorkomen van recidive en het bevorderen van gedragsverandering en maatschappelijk re-integratie, vanuit een juridisch kader. De doelgroep van cliënten binnen het forensisch werkveld zijn mensen die verdacht worden van of veroordeeld zijn voor een delict. De cliënten hebben veelal zorg nodig voor psychiatrische- en psychosociale problematiek, verslavingsproblematiek en/ of een (licht) verstandelijke beperking.

Dit vakgebied ontwikkelt zich steeds meer en stuurt ook op een gezamenlijke, integrale aanpak waar alle betrokkenen bij zijn aangesloten. Deze betrokkenen zijn verenigd in het bestuurlijk overleg Forensische zorg, bestaande uit een groep van instanties in het domein van de Forensische Zorg waaronder Ministerie van Justitie en Veiligheid, de Nederlandse ggz, Reclassering Nederland, Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en het Openbaar Ministerie. Deze groep constateert een toenemende druk op de sector, onder andere door het personeelstekort³. Eén van de voorgestelde veranderlijnen is het versterken van het (kennis)fundament van forensische zorg, om zo de kwaliteit in de forensische zorg te verbeteren. Door het ontwikkelen van de bacheloropleiding Forensische Zorg levert Saxion een bijdrage aan het kennisfundament.

Bacheloropleiding Forensische Zorg Saxion

Met deze aanvraag toets macrodoelmatigheid beoogt Saxion een bijdrage te leveren aan het oplossen van het tekort aan FZ-professionals met de relevante specialistische kennis die nodig is binnen de forensische zorg. Daarnaast draagt de opleiding bij aan het vergroten van het vakmanschap van de FZ-professional. Dit wordt bereikt door een curriculum aan te bieden dat gericht is op de nieuwste ontwikkelingen en gevalideerde behandeltechnieken binnen de forensische zorg. Saxion levert al een belangrijke bijdrage door het aanbieden van

¹ Zie: Steunbetuiging Expertisecentrum Forensische Psychiatrie voor een nieuwe bacheloropleiding Forensische Zorg (bijlage 1)

² Stand van de zorg 2024, NZA, 8 oktober 2024, p. 36 (bijlage 2)

³ Meerjarenagenda Forensische Zorg 2024-2029 (bijlage 3)

een Associate degree-opleiding (Ad-opleiding) Forensische Zorg. Uit intensief overleg met het werkveld is gebleken dat ook een bacheloropleiding Forensische Zorg noodzakelijk is om genoemde problemen het hoofd te bieden. Een generieke bacheloropleiding als Social Work is hiervoor niet afdoende.

Saxion heeft al veel ervaring in dit vakgebied opgedaan met de ontwikkeling van een Ad-opleiding Forensische Zorg. Door de opgedane contacten in het forensisch werkveld en de mogelijkheid tot de verdere versterking van het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering in Apeldoorn⁴ heeft Saxion zich als partner gevestigd in dit vakgebied en speelt zij hierin een steeds stevigere rol als opleider en kennispartner.

1. Inhoud opleiding en onderwijsprogramma

De bacheloropleiding Forensische Zorg (FZ) leidt in zowel een voltijd-, deeltijd- als een duale vorm op tot professionals in de forensische zorg. De bacheloropleiding FZ sluit aan bij landelijke ontwikkelingen, geschetst door het Expertisecentrum Forensische Psychiatrie (EFP), waarin landelijke leerdoelen 'Forensisch Vakmanschap' zijn afgestemd op én met het werkveld⁵. De beoogde kerntaken van de bacheloropleiding FZ zijn vormgegeven op NLQF-/EQF-niveau 6⁶. In dit hoofdstuk worden de kerntaken voor de FZ-professional beschreven.

1.1 Kerntaken en inhoud opleiding (vaardigheden, kennis en attitude)

De bacheloropleiding Forensische Zorg is opgebouwd uit vier samenhangende kerntaken. Deze kerntaken voor de FZ-professional zijn:

1. Methodisch handelen in het forensisch werk

De FZ-professional zet responsieve begeleiding in om delictgedrag te voorkomen en herstel en resocialisatie te bevorderen.

2. Interprofessioneel werken in het forensisch werk

De FZ-professional werkt interprofessioneel samen met cliënten, professionals en andere betrokkenen, om zorg, welzijn en veiligheid te versterken.

3. Professionaliseren in het forensisch werk

De FZ-professional stuurt de eigen ontwikkeling van professioneel gedrag en deskundigheid aan, om de kwaliteit van de FZ te bevorderen.

4. Innoveren & onderzoeken in het forensisch werk

De FZ-professional draagt bij aan innovatie, vanuit een onderzoekende houding en onderbouwd via praktijkgericht onderzoek, om kwaliteit van het beroep te bevorderen.

De vaardigheden, kennis- en attitude-aspecten zijn per kerntaak samengevat in tabel 1. Onderdelen voor studiejaar 1 en 2 worden geïntegreerd toegepast en verder verdiept in combinatie met nieuwe onderdelen in studiejaar 3 en 4.

Tabel 1. Belangrijke vaardigheden, kennis en attitude-aspecten per kerntaak

Kerntaak	Methodisch handelen in het forensisch werk	Interprofessioneel handelen in het forensisch werk	Professionaliseren in het forensisch werk	Innoveren & onderzoeken in het forensisch werk
Belangrijke vaardigheden, kennis of attitude in studiejaar 1 en 2	- Psychopathologie en psychosociale context - Werken vanuit forensische scherpste - Cyclisch (methodisch) werken: beveiliging, behandeling, resocialiseren en rehabiliteren	- Forensisch zorgtraject cliënt: behandeling, beveiliging, resocialisatie en rehabilitatie. - Beveiliging-niveaus - Handelen binnen juridische kaders	- Zelfbewust handelen - Omgaan met grenzen / professionele afstand-nabijheid - Veerkracht / weerbaarheid	- Draagvlak creëren - Onderzoekende houding

⁴ In het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering bundelen kennisinstellingen, bedrijven en overheid hun krachten rondom digitalisering en veiligheid: <https://www.cvdnederland.nl/>

⁵ <https://efp.nl/projecten/forensische-leerlijn>

⁶ https://www.nlqf.nl/images/downloads/NLQF_niveaus/Niveau_5_NLQF_en_EQF.pdf

	- Gespreksvoering: motiverende gespreksvoering, cognitief-gedragsmatig werken - Risicomanagement: hanteren Risk-Needs-Responsivity-model (RNR): risicofactoren - Herstelgericht werken: hanteren Good Lives Model (GLM): beschermende factoren - Responsief werken (o.a. gender- en cultuursensitief werken)	- Samenwerken in je eigen organisatie en de keten - Communiceren over de samenwerking	- Omgaan met (ethische) dilemma's	
Belangrijke vaardigheden, kennis of attitude in studiejaar 3 en 4	<i>Bovenstaande onderdelen worden geïntegreerd toegepast en verder verdiept in:</i>			
	- Werken met triple problematiek (combinatie LVB, psychische stoornissen en verslavingen) - Invloed van criminogene factoren - Groeps-therapeutisch werken: groeps-dynamiek leefklimaat, milieutherapie, contextuele behandeling - Cliëntgericht werken met technologie	- Coördineren van zorg - Organisatie-bewust handelen - Beleidsmatig handelen / vertaling beleid en uitvoering - Samenwerken en communiceren op afstand (met technologie)	- Verantwoorden handelen - Toepassen professionalisering s-tools & technologie (o.a. voor evaluatie, reflectie, interventie, supervisie) - Coachen / begeleiden / leiden - Bewustzijn impact (maatschappelijke) ontwikkelingen / media	- Kwaliteitszorg: verbeteren en sturen van processen - Innovatieve houding en innovatief cyclisch werken - Onderzoeks-vaardigheden (toepassen en uitvoeren) - (e)Technologie inzetten voor verandering - Overstijgend kijken / denken (helicopterview)

1.2 Onderwijsprogramma

Het onderwijsprogramma bestaat uit modules, met in de hoofdfase (leerjaar 3 en 4) een keuzeruimte van een half jaar en een complexe afstudeeropdracht van een half jaar. In grote lijnen is dit als volgt ingericht:

Leerjaar 1. In het eerste studiejaar werken de studenten aan leeruitkomsten die vooral betrekking hebben op kerntaken 1 tot en met 3. De student verdiept zich direct in voor de Forensische Zorg specifiek noodzakelijke onderwerpen als doelgroepen voor de forensische zorg / psychopathologie, zorg bieden in een strafrechtelijk kader, forensische scherppte, risicobeheersing versus herstelgericht werken en het legitimeren van handelen naar de maatschappij zijn onderscheidende onderdelen van een bacheloropleiding Forensische Zorg.

Leerjaar 2. In het tweede jaar vragen de op te leveren producten meer kennis en vaardigheden. Er vindt een verdieping en verbreding van de opgedane kennis in de het eerste jaar, waarbij de kennis die is opgedaan in jaar 1 meer geïntegreerd wordt toegepast binnen de beroepspraktijk. Hierbij kun je denken aan thema's zoals trauma en verlies en seksualiteit en intimiteit binnen de Forensische zorg, maar ook aan de toepassing van het juridisch kader binnen de Forensische zorg. Daarbij wordt de eigen professionalisering verstevigd. Hierbij komen alle kerntaken aan bod.

Leerjaar 3 en 4. In leerjaar 3 en 4 volgen de student verdiepende modules, een minorprogramma en voeren een complexe afstudeeropdracht van een half jaar uit gericht op de integratie, innovatie, kwaliteitsverbetering en het aantonen van het eindniveau op alle kerntaken

De begeleiding per vorm heeft een ander karakter:

- In het voltijd-onderwijsprogramma werkt de student in elk leerjaar aan toetsen die belangrijk zijn voor de beroepspraktijk. Ondersteunend hierbij is de stageplaats. De professionele ontwikkeling wordt gestimuleerd in de thuisgroepen, waarin studenten samenwerken en uitwisselen gericht op de uitwerking van de beroepsproducten, het (leren) leren en de professionele ontwikkeling.

- In het deeltijd-onderwijsprogramma werkt de deeltijdstudent bij het volgen van modules aan beroepsproducten die belangrijk zijn voor de eigen organisatie en/of zijn professionele ontwikkeling. De modules zijn in de standaardroute zo geplaatst dat zij de student zijn kennis en vaardigheden logisch laten opbouwen richting het kunnen uitvoeren van een complexe zelfstandige afstudeeropdracht. In de deeltijd-standaardroute maakt de student eigen keuzes wat betreft de volgorde en opbouw van de modules, passend bij zijn beroepssituatie en persoonlijke omstandigheden.
- De standaardroute van het duale onderwijsprogramma is gelijk aan het deeltijdprogramma. Duale studenten werken op een leerwerkplek, waarin zowel vanuit de praktijk als vanuit de opleiding begeleiding bij het leren wordt geboden. Vanuit de opleiding vindt dit plaats in zelforganiserende teams, waarin studenten samenwerken en uitwisselen, gericht op de uitwerking van de beroepsproducten, het (leren) leren en de professionele ontwikkeling.

Bijlage 4 beschrijft de onderwijsprogramma's voor voltijd, deeltijd en duaal, inclusief toelichting doelgroep, indeling en begeleiding.

1.3 Naamgeving

Er is nog geen bacheloropleiding op het gebied van forensische zorg in Nederland. Op andere opleidingsniveaus bestaan in Nederland: een Ad-opleiding Forensische Zorg (Saxion), een masteropleiding Forensisch Sociale Professional (Hogeschool Utrecht) en een masteropleiding Forensische Zorg Specialist (Hogeschool Rotterdam, in ontwikkeling). Omdat deze bacheloropleiding opleidt voor het werken in het forensische werkveld, net als de Ad-opleiding Forensische Zorg en de masteropleiding Forensische Zorg Specialist, is in overleg met het werkveld gekozen voor de naam 'Forensische Zorg'. Vanuit de Ad-opleiding geeft dit ook een doorlopende leerlijn aan: van Ad naar de bachelor naar eventueel een master.

2 Doelgroep van de opleiding

De primaire doelgroep voor de voltijd en duale vorm van deze bacheloropleiding bestaat enerzijds uit doorstromende mbo-studenten niveau 4 (zoals Sociaal Werker, Maatschappelijke Zorg en Verpleegkunde), studenten van toeleidende Associate-degree opleidingen (zoals Forensische Zorg, Social Work en Zorg & Veiligheid) en anderzijds vo-leerlingen van havo of vwo. De primaire doelgroep voor de deeltijdvorm bestaat uit werkende professionals in de forensische zorg met een mbo-4-, havo- of vwo-diploma of die op basis van een 21+ toelatingsonderzoek toelaatbaar zijn.

3 Beroeps-/arbeidsmarktprofiel afgestudeerden

Saxion heeft ten behoeve van deze aanvraag een onderzoek laten uitvoeren door Tienorganisatieadvies⁷. Het onderzoek had tot doel inzicht en overzicht te verwerven met betrekking tot de arbeidsmarktsituatie van de beoogde opleiding. Er is gekozen voor een combinatie van kwalitatief onderzoek, om inzicht te krijgen in ontwikkelingen en percepties in het veld, en kwantitatief onderzoek: een enquête onder scholieren, studenten en professionals in het veld om een overzicht te krijgen van de potentiële instroom in de opleiding.

Zowel voor het kwalitatieve als voor het kwantitatieve onderzoek zijn gesegmenteerde populaties bevraagd, waarbij een evenwichtige spreiding is aangebracht over de relevante categorieën: grotere en kleinere instellingen en verschillende typen organisaties. Zowel in het kwalitatieve werkveldonderzoek als in de kwantitatieve werkgeversenquête zijn daartoe respondenten in verschillende domeinen bevraagd. De respondenten zijn gespreid over deze domeinen. Daarmee is voldoende 'probleemrepresentativiteit' gewaarborgd zodat de resultaten een voldoende betrouwbare afspiegeling zijn van de gehele populatie en een onderbouwd antwoord kan gegeven worden op de hierboven geformuleerde vragen.

In totaal zijn 15 organisaties geïnterviewd en hebben 6 werkgevers, 96 scholieren en 130 werknemers de enquête ingevuld. In de interviews bleken zowel de visie op de relevante ontwikkelingen als de (naar het oordeel van de respondenten) vereiste competenties over de hele linie een gedeeld beeld op te leveren. Methodisch is daarmee voldoende saturatie ontstaan om de uitkomsten van het onderzoek als betrouwbaar te beoordelen.

⁷ Zie bijlage 5: Doelmatigheidsonderzoek Bacheloropleiding Forensische Zorg. Hogeschool Saxion (28 augustus 2025)

3.1 Trends en ontwikkelingen

De context, trends en ontwikkelingen die voor Saxion de signalen zijn en aanleiding vormen om de beoogde bacheloropleiding te ontwikkelen, worden in de interviews herkend en bevestigd. Een aantal citaten komt uit het onderzoek naar de Ad-opleiding Forensische Zorg van begin 2024 en zijn hier - na een toets bij de respondenten op actualiteit en relevantie ook in relatie tot de bacheloropleiding - hergebruikt.

De context van onderhavige aanvraag is zeer treffend samengevat door de respondent van Tactus:

"De context wordt dus gevormd door de 'driehoek': krappe en onrustige arbeidsmarkt – meer agressiviteit en hardere geweldsdelicten – afnemend maatschappelijk draagvlak." (Tactus)⁸

Deze context, in combinatie met trends en ontwikkelingen, wordt hierna toegelicht.

Zwaarte en complexiteit van de problematiek van de doelgroepen nemen toe.

In de gesprekken wordt vanuit verschillende invalshoeken aangegeven, dat de zwaarte en complexiteit van de problemen van de doelgroepen binnen het forensisch domein toenemen. De multiproblematiek neemt toe en de doelgroep verandert ook van aard en samenstelling.

"Brede maatschappelijke ontwikkelingen leiden onder meer tot een verzwaring en verharding van de doelgroep." (Humanitas)

"Mede doordat de buitenwereld verandert (verharding van de maatschappij) neemt ook de (multi) problematiek (psychiatrische problematiek, verslaving e.a.) binnen de Penitentiaire Inrichting (PI) toe. De doelgroep verhardt." (PI Achterhoek)

"De problematiek en de doelgroep worden steeds zwaarder en complexer. De multiproblematiek en zorgzwaarte nemen toe." (PI-PPC Zwolle)

"De doelgroep verandert: zwaarder, heftiger en steeds vaker ook jonger met wapens. De doelgroep wordt ook gecompliceerder – multiproblematiek." (Reclassering Nederland)

Afnemend maatschappelijk draagvlak en een toenemende verantwoordingsdruk

In verschillende gesprekken wordt aangegeven dat het werken in het forensisch werkveld ook steeds gecompliceerder wordt door het afnemende maatschappelijk draagvlak en een toenemende verantwoordingsdruk.

"Dit leidt ook tot problemen met het (afnemende) maatschappelijk draagvlak." (CTP Veldzicht)

"De forensische zorg heeft in toenemende mate last van een negatief beeld in de media." (GGZ Drenthe)

"Het maatschappelijk draagvlak voor forensisch werk neemt af. Dat wordt met name manifest bij fouten. De invloed van social media heeft een zeer grote impact. Hierdoor komt de buitenwereld steeds meer naar binnen." (Tactus)

Toenemende werkdruk in het forensisch veld

Mede door de hierboven beschreven ontwikkelingen is de werkdruk in het forensisch veld sterk toegenomen. Die trend zet ook door. Dit hangt samen met verschillende (maatschappelijke) ontwikkelingen alsmede met ontwikkelingen in wet- en regelgeving.

"De PI's en Tbs-klinieken hebben weinig tot geen uitstroom. Hierdoor raakt het systeem verstopt." (Actolei)

⁸ In de kaders zijn citaten uit de interviews met respondenten opgenomen. Zie bijlage 4 van het Doelmatigheidsonderzoek (bijlage 5) voor de interviewverslagen.

"Werken in het pedagogisch en agogisch veld wordt steeds moeilijker. De zware criminaliteit neemt toe. Dat leidt ook voor medewerkers tot toenemende risico's. Het doet iets met de verhoudingen binnen de PI." (PI Arnhem)

Professionalisering

Verschillende respondenten geven aan dat het forensisch veld in een duidelijke en grote professionaliseringsslag zit. In verschillende gesprekken wordt hierbij verwezen naar het toenemend belang van het Forensisch Kwaliteitskader.

"Het forensisch veld heeft een grote professionaliseringsslag gemaakt en zit daar ook nog middenin." (CTP Veldzicht)

"Het belang van het Forensisch Kwaliteitskader en de focus op vakmanschap worden steeds groter." (Trajectum)

"Het forensisch veld zit midden in een grote professionaliseringsslag. Er is eigenlijk nu pas echt aandacht voor de professionele identiteit/ontwikkeling van de forensisch professional. Er wordt ook veel en steeds meer onderzoek gedaan, mede in het kader van deze professionaliseringsslag." (Reclassering Nederland)

Arbeidsmarktkrapte

Ook in het forensisch domein zijn de toenemende arbeidsmarktkrapte en de tekorten aan goed gekwalificeerd personeel een groot probleem, zo wordt in de gesprekken aangegeven.

"In dit domein is sprake van een toenemende arbeidsmarktkrapte. We werken steeds meer met zij-instroom uit veel (totaal) andere sectoren." (GGNet)

"Er is sprake van toenemende arbeidsmarktkrapte in dit domein. Het is moeilijk om goede mensen te vinden." (IrisZorg)

"Mede als gevolg van de toenemende arbeidsmarktkrapte in de zorg is er sprake van een afschaling van hbo naar mbo. Het wordt steeds moeilijker om hbo'ers te vinden. Daardoor is er in toenemende mate sprake van een mix van mbo en hbo." (Trajectum)

"Door de toenemende arbeidsmarktkrapte (binnen de gehele verpleegkundige kolom) wordt het steeds moeilijker om voldoende hbo'ers aan te nemen. Daarom worden er in toenemende mate ook mbo'ers aangenomen (ook mensen met minder ervaring in de forensische zorg). Ook is er sprake van toenemende mobiliteit op de arbeidsmarkt. De vergrijzing neemt toe." (Transfore)

"Binnen dit domein neemt de arbeidskrapte sterk toe. Zowel mbo'ers als hbo'ers zijn moeilijk te vinden." (Humanitas)

"Maar in het kader van de arbeidsmarktkrapte hebben we wel nieuwe mensen nodig." (PI Achterhoek)

"De arbeidsmarktkrapte in dit domein neemt toe." (PI-PPC Zwolle)

"De arbeidsmarktkrapte in het forensisch domein neemt toe. Er solliciteren weliswaar steeds meer jonge mensen (schoolverlaters), maar het is steeds moeilijker om goede ervaren mensen te vinden. En juist daaraan is behoefte." (Reclassering Nederland)

"De vraag naar forensische zorg alsmede de vraag naar medewerkers blijven onverminderd groot. Het aantal aanbieders neemt echter af. Dat leidt tot een toenemende concurrentie tussen forensische instellingen en reguliere en andere ggz instellingen." (Zorggroep 't Achterhuus)

3.2 Bacheloropleiding Forensische Zorg

In de interviews is gevraagd in hoeverre de bacheloropleiding Forensische Zorg tegemoetkomt aan de hierboven beschreven trends en arbeidsmarktbehoeften. Over de hele linie zijn de respondenten positief over deze bacheloropleiding. Uit de interviews komt hiervoor een duidelijk draagvlak naar voren.

"Het is goed en nodig dat deze opleiding er komt. CTP is bezig met een professionaliseringsslag en in samenhang daarmee met functiedifferentiatie. Daarin krijgen functies op bachelor niveau een cruciale rol." (CTP Veldzicht)

"Het is goed dat deze bachelor er komt." (GGNet)

"Het is goed dat deze opleiding er komt. Die is zeker nodig." (PI Achterhoek)

"Het is goed dat deze opleiding er komt. Deze komt goed tegemoet aan de beschreven trends en benodigde competenties. Ook in het gevangeniswezen breed is hier een markt voor. In eerste instantie binnen de Penitentiaire Psychiatrische Centra (PPC) en inrichtingen voor Stelselmatige Daders (ISD) en een programma als Huis van Herstel Twente, maar ook bij andere medewerkers die zich verder willen ontwikkelen." (PI Almelo)

"Het is goed dat deze opleiding er komt, zeker ook in relatie tot de toenemende arbeidsmarktkrapte." (PI-PPC Zwolle)

Een aantal respondenten benadrukt ook expliciet het belang van een doorlopende leerlijn, waarbij wordt aangegeven dat deze bachelor er komt, naast de reeds bestaande Ad Forensische Zorg.

"Het is goed dat deze bachelor er komt, zeker ook in relatie tot de al bestaande Ad. Het past goed in de doorlopende leerlijn." (Tactus Verslavingszorg)

"Het is goed dat deze bachelor er komt, naast de Ad." (Humanitas)

"Het is goed dat deze bachelor er komt. Het is van belang dat er een doorlopende leerlijn van forensische opleidingen komt (van Ad tot en met Master). Daar past deze bachelor dus goed bij." (Trajectum)

"Het is heel goed dat deze bachelor er komt, voortbouwend op de Ad." (Zorggroep 't Achterhuus)

3.3 Inhoud, vorm en opzet van de nieuwe opleiding

Respondenten hebben ook duidelijke ideeën over de inhoud, vorm en opzet van de opleiding.

"De toegevoegde waarde van de opleiding is dat deze exclusief gericht is op forensische zorg." (Trajectum)

"Ook begrip voor de trend 'breed opleiden'. Dus is het wel altijd zoeken naar een goede balans tussen breed en smal." (Forensische Zorg en Justitiële Inrichtingen (DFZJJ))

"In de opleiding moet veel aandacht worden gegeven aan de combinatie van kunnen coachen én deel uitmaken van een team. Daaraan ontbreekt het nu in veel opleidingen. Ook moet studenten goed duidelijk worden gemaakt dat het in dit werk niet om een 9 tot 5 baan gaat." (PI Achterhoek)

"Het is goed dat deze opleiding er komt. Inhoudelijk moet deze zo worden ingericht als de Ad Forensische Zorg. Die sluit inhoudelijk goed aan bij wat nodig is voor de Reclassering. Maar voor de Reclassering is het Ad niveau nu te laag voor de functies die we beschikbaar hebben. Reclasseringswerkers moeten minimaal hbo bachelor hebben. Daarom is het goed dat er nu ook een bachelor Forensische Zorg komt." (Reclassering Nederland)

"De bachelor forensische zorg moet – om echte onderscheidend te zijn en toegevoegde waarde te hebben – toewerken naar specialismen." (Tactus Verslavingszorg)

3.4 Doelgroepen en functies in relatie tot de Bacheloropleiding Forensische Zorg

In de gesprekken geven respondenten aan ook duidelijke beelden te hebben bij de doelgroepen en de functies, die goed passen bij deze bacheloropleiding.

"Een functie die relevant is in relatie tot deze bachelor is senior sociotherapeut, gespecialiseerd in forensische zorg." (CTP Veldzicht)

"Er is ook zeker een doelgroep voor deze opleiding: mbo'ers met de ambitie om een stap te zetten, bachelor opgeleide professionals, die een verdiepingsslag willen maken. Veel collega's haken af bij de opleiding Sociaal Werk, omdat ze die te breed te vinden. Veel gaan er dan HBO-Verpleegkunde doen. Een relevante functie in relatie tot deze bachelor is GGZ-agoog." (GGNet)

"Relevante functies in relatie tot deze opleiding zijn: maatschappelijk hulpverlener (niveau 6) en behandelaar." (IrisZorg)

"De opleiding is met name relevant voor de functie senior ZBIW-er." (PI Achterhoek)

"Functies die relevant zijn in relatie tot deze bachelor zijn: sociotherapeut en persoonlijk begeleider." (Trajectum)

"Een relevante functie in relatie tot deze bachelor is forensisch agoog." (Transfore)

"De bachelor moet zich vooral richten op coördinerende functies in het middenkader." (Zorggroep 't Achterhuus)

3.5 Een respondent uitgelicht

Ten behoeve van het doelmatigheidsonderzoek is ook gesproken met [REDACTED]⁹ divisie Forensische Zorg en Justitiële Inrichtingen van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Zij onderschrijft het belang van een nieuwe bacheloropleiding Forensische Zorg. Het volledige verslag van het interview is terug te lezen in bijlage 4 van het Doelmatigheidsonderzoek. We lichten enkele citaten uit haar interview.

Over professionalisering:

"Er is momenteel sprake van een grote professionaliseringsslag in het forensisch domein. Het kwaliteitskader zet heldere lijnen uit waar we met de Forensische Zorg naartoe willen bewegen, wat we verstaan onder kwaliteit van de zorg, hoe kwaliteit een bijdrage kan leveren aan een veiligere samenleving, welke stappen daarin gezet moeten worden en welke ambities verder uitgewerkt moeten worden." (DFZJJ)

Over de arbeidsmarktkrapte:

"Er is sprake van grote en toenemende arbeidsmarktekorten in het forensisch domein. Er is een toenemende behoefte aan personeel. Ook moet de kwaliteit van het personeel omhoog. Het streven is om uitval te voorkomen." (DFZJJ)

Over de bacheloropleiding Forensische Zorg:

"Groot voorstander van deze opleiding en van opleidingen in het algemeen, die opleiden voor het forensisch domein en de skills die daarvoor nodig zijn (...) Ook met het oog op de arbeidsmarktkrapte is het sowieso goed dat deze opleiding er komt. Er is zeker voldoende ruimte op de arbeidsmarkt voor deze bachelor." (DFZJJ)

3.6 Beroepsprofiel

Op basis van het doelmatigheidsonderzoek, de doorlopende gesprekken met de instellingen en het Leerdoelendocument 'Forensisch Vakmanschap'¹⁰ zijn de specifieke kenmerken van de beroepscontext van de bachelor-opgeleide FZ-professional als volgt te beschrijven:

⁹ Tijdens het interview nog waarnemend divisiedirecteur.

¹⁰ Leerdoelendocument 'Forensisch Vakmanschap', zie bijlage 6

De FZ-professional is medeverantwoordelijk voor de regie op de zorg en het monitoren van risico's. Hij speelt een leidende rol in de beveiliging, behandeling en begeleiding van cliënten die een delict hebben gepleegd en daarvoor veroordeeld zijn of nog wachten op de uitspraak van de rechter. Deze bachelor-opgeleide professional werkt op tactisch en/ strategisch niveau, in de behandelcontext met eindverantwoordelijkheid als regiebehandelaar, met verantwoordelijkheid als casemanager. De FZ-professional houdt de eigen regie op zijn taakhoud en werkt met andere professionals interdisciplinair samen in de organisatie, in verschillende domein en in de keten van de forensische zorg.

Landelijk is een samenwerking ontstaan tussen de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), het Expertisecentrum Forensische Psychiatrie (EFP), Saxion, Hogeschool Utrecht, Hogeschool van Amsterdam en Hogeschool Rotterdam. Gezamenlijk werken deze partijen aan een integraal beroeps- en opleidingsprofiel voor de forensisch professional, waarin de doorlopende leerlijn van Associate degree (Ad), Bachelor en Master wordt ontwikkeld en besproken. Deze samenwerking draagt bij aan een toekomstbestendig opleidingsaanbod dat aansluit bij de complexe eisen van het forensische werkveld.

3.7 Functies

Studenten die deze bacheloropleiding hebben afgerond, kunnen in het forensische domein diverse functies bekleden. De functies met * zijn functies binnen de forensische zorg waar een bachelordiploma voor vereist is¹¹. Zoals in meerdere werkvelden en branches het geval is, komen ook in het Forensische werkveld functienamen voor die op meerdere niveaus zijn ingedeeld. Deze functies op hbo-niveau brengen een coördinerende rol met zich mee en vragen om een overstijgende en analytische blik.

- Ambulant begeleider
- Beleidsmedewerker*
- Casemanager*
- Coach proces en kwaliteit*
- Forensisch agoog / forensisch begeleider / agogisch medewerker
- Forensisch maatschappelijk werker*
- Forensisch therapeutisch werker/medewerker
- Groepswerker
- Manager forensische zorg*
- Opnamecoördinator*
- Persoonlijk begeleider
- Procesregisseur*
- Reclasseringswerker*
- Sociotherapeut
- Trajectbegeleider
- Trajectmanager*
- Werkbegeleider*
- Woonbegeleider
- Zorgcoördinator*
- Zorg & Behandeling InrichtingsWerker (ZBIW'er)

¹¹ Zie bijlage 7: Verkenning Forensisch Opleidingsprofiel Landelijk v5PPT_tbv25-09-2025. Dit is ook aangegeven door werkgevers in het Doelmatigheidsonderzoek Bacheloropleiding Forensische Zorg. Hogeschool Saxion (28 augustus 2025).

4 Afstemming en samenwerking

Saxion heeft afstemming gehad met meerdere hogescholen en werkt nauw met hen samen. Op 31 maart 2025 heeft een afspraak plaatsgevonden met de omliggende hogescholen inzake portfoliomanagement, waarbij ook onderhavige bacheloropleiding Forensische Zorg is besproken. Naar aanleiding van dit overleg heeft Saxion van de respectievelijke partners de volgende reacties ontvangen.

- [REDACTED], Directeur Sociale Studies, Christelijke Hogeschool Ede, heeft per mail in mei 2025 aangegeven dat CHE geen bezwaar gaat maken. *'Er heeft een zorgvuldig proces van afstemming plaatsgevonden in het regionaal afstemmingsoverleg over de voorgenomen start nieuwe opleidingen.'*
- [REDACTED], Dean Theology & Social Work, Hogeschool VIAA, heeft ons op 9 mei 2025 per mail laten weten dat hij contact heeft gehad met zijn bestuurder en dat Viaa geen bezwaren ziet.
- [REDACTED], Academie Directeur Mens en Maatschappij, Hogeschool Arnhem en Nijmegen (HAN) heeft ook per mail gereageerd: *'Geen bezwaar, succes met de TMD en dank voor alle afstemming in de afgelopen periode en ook nu'.*
- [REDACTED], Directeur onderwijs domein Gezondheid en Welzijn van Windesheim, heeft per mail op 19 juni 2025 laten weten *'geen bezwaar te hebben tegen de bachelor forensische zorg locatie Apeldoorn, omdat het niet interfereert met ons assortiment'.*

Met de Hogeschool Utrecht zijn naderhand verdiepende gesprekken gevoerd met [REDACTED], directeur van het Instituut voor Social Work, en [REDACTED], hoofddocent en onderzoeker bij het Lectoraat Werken in Justitieel Kader. Tijdens deze gesprekken is afgesproken om de bestaande inhoudelijke samenwerking verder te versterken en gezamenlijk te verkennen hoe de samenwerking rondom het aanbieden van opleidingen voor de forensische zorg verder vorm kan krijgen. Ook hebben we samen kritisch stil gestaan bij de toegevoegde waarde van een nieuwe bacheloropleiding voor het vakgebied van Forensische Zorg. Op basis van de uitgebreide consultatie van alle betrokkenen is Saxion van oordeel dat de nieuwe bacheloropleiding Forensische Zorg van toegevoegde waarde is voor het Nederlandse opleidingsportfolio.

5 Analyse bestaand aanbod en inschatting verwante instroom

Er wordt in Nederland nog geen bacheloropleiding Forensische Zorg aangeboden. Op dit moment worden er alleen verwante opleidingen aangeboden op een ander niveau dan op het bachelorniveau. Er bestaat onze eigen Associate degree-opleiding Forensische Zorg (Saxion), een masteropleiding Forensische Zorg Specialist (Hogeschool Rotterdam, in ontwikkeling) en een masteropleiding Forensisch Sociale Professional (Hogeschool Utrecht). Daarnaast biedt de Hogeschool Utrecht een Forensische route aan binnen haar huidige bacheloropleiding Social Work en biedt Hogeschool NHL Stenden de specialisatie Forensisch Hulpverlener in haar Ad Sociaal Werk (per september 2025). De Ad-opleiding Forensische Zorg van Saxion is recent gestart met 35 studenten. De masteropleiding Forensische Zorg Specialist (Hogeschool Rotterdam) start pas vanaf september 2026 en kent derhalve nog geen instroomcijfers.

Instroom in de zijdelings verwante bacheloropleidingen Sociaal werk, Social work, Toegepaste Psychologie en Verpleegkunde is als volgt weer te geven¹².

¹² <https://www.vereniginghogescholen.nl/kennisbank/feiten-en-cijfers/artikelen/dashboard-instroom-inschrijvingen-en-diploma-s>
Geraadpleegd 13 juni 2025.

Tabel 3. Instroom bacheloropleiding Social work (voltijd, deeltijd en duaal)

hogeschool 	2019	2020	2021	2022	2023	2024
avans hs.	572	627	576	522	435	423
chr. hs. ede	295	289	277	227	239	212
chr. hs. windesheim	626	637	517	447	418	378
de haagse hs.	219	273	238	217	215	180
fontys hs.	228	261	228	215	202	212
hanzehogeschool groningen	494	512	453	406	361	254
hs. inholland	597	717	631	508	502	428
hs. rotterdam	556	601	521	437	428	407
hs. utrecht	350	455	376	381	356	276
hs. van amsterdam	472	583	452	422	402	428
hs. van arnhem en nijmegen	554	615	648	685	583	551
hs. viaa	104	112	92	71	99	75
hz university of applied sciences	131	184	107	88	96	78
nhl stenden hs.	269	210	215	178	157	118
saxion hs.	526	554	467	442	447	384
zuyd hs.	135	198	205	165	133	154
totaal	6.128	6.828	6.003	5.411	5.073	4.558

Tabel 4. Instroom bacheloropleiding Sociaal Werk (alleen in voltijd vorm aangeboden)

hogeschool	2019	2020	2021	2022	2023	2024
hs. leiden	216	320	274	236	209	239
totaal	216	320	274	236	209	239

Tabel 5. Instroom bacheloropleiding Verpleegkunde (voltijd, deeltijd en duaal)

hogeschool 	2019	2020	2021	2022	2023	2024
avans hs.	606	767	721	584	551	485
chr. hs. ede	247	228	212	171	179	207
chr. hs. windesheim	393	457	440	430	323	340
de haagse hs.	140	232	209	194	151	176
fontys hs.	501	517	488	369	352	380
hanzehogeschool groningen	490	536	520	500	392	469
hs. inholland	340	407	450	332	252	261
hs. leiden	381	460	442	379	366	376
hs. rotterdam	515	668	629	508	466	446
hs. utrecht	465	494	587	454	462	498
hs. van amsterdam	409	482	441	372	318	380
hs. van arnhem en nijmegen	651	758	744	605	539	551
hs. viaa	222	240	261	214	206	162
hz university of applied sciences	164	153	164	116	112	119
nhl stenden hs.	233	291	263	223	194	175
saxion hs.	482	517	558	384	377	413
zuyd hs.	272	273	252	241	228	201
totaal	6.511	7.480	7.381	6.076	5.468	5.639

Tabel 6. Instroom bacheloropleiding Toegepaste Psychologie (voltijd, deeltijd en duaal)

hogeschool	2019	2020	2021	2022	2023	2024
fontys hs.	407	588	558	577	517	501
hanzehogeschool groningen	149	162	161	141	170	213
hs. leiden	205	190	238	213	235	284
hs. van amsterdam	302	320	301	329	319	327
hs. van arnhem en nijmegen	140	174	160	189	196	189
saxion hs.	373	488	465	461	453	482
totaal	1.576	1.922	1.883	1.910	1.890	1.996

Zoals uit de tabellen is te lezen is het aantal instromende studenten voor zijdelings verwante studies aan de bacheloropleiding Forensische Zorg fors en redelijk stabiel. Onderhavige aanvraag voor een nieuwe opleiding zal geen groot effect hebben op de landelijke instroom van zijdelings verwante opleidingen.

6 Geschatte instroom in de nieuwe opleiding

Om de instroom van de bacheloropleiding FZ in te kunnen schatten, is een enquête afgenomen onder studenten en scholieren en onder professionals¹³. De vragenlijst is ingevuld door 96 studenten, zowel havo-scholieren (alle profielen) als mbo-studenten en door 130 professionals. Op basis van het instroomonderzoek blijkt dat onder deze doelgroep 11 studenten (11%) zeker belangstelling heeft voor deze opleiding en 48 studenten (50%) misschien belangstelling heeft voor deze opleiding. Tellen we de twijfelaars voor 25% mee, dan hebben 23 studenten (24%) belangstelling voor deze opleiding. Gevraagd naar de vorm, kiezen 20 studenten voor een voltijdopleiding, 19 studenten voor een deeltijdopleiding en 13 studenten voor de duale vorm.

Van de 130 professionals hebben 28 professionals (21%) zeker belangstelling om deze opleiding te volgen en 47 professionals (36%) 'misschien wel'. Tellen we de twijfelaars voor een kwart mee, dan volgt dat ongeveer 40 (31%) van de professionals belangstelling hebben voor deze opleiding. Onder de professionals geeft 79% aan (59 professionals) belangstelling te hebben om deze opleiding in deeltijd te volgen. Saxion kan dus een instroom verwachten van **20 studenten voor de voltijdopleiding, 78 studenten (19 studenten en 59 professionals) voor de deeltijdopleiding en 19 studenten voor de duale vorm**. Uit ons onderzoek blijkt dat de bacheloropleiding FZ voldoende instroom kan verwachten.

7 Onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte

De behoefte op de arbeidsmarkt wordt in deze aanvraag onderbouwd aan de hand van het doelmatigheidsonderzoek en beschikbare arbeidsmarktbronnen.

7.1 Kwantitatieve arbeidsmarktvraag

Zoals eerder vermeld is voor deze aanvraag een doelmatigheidsonderzoek uitgevoerd. De geïnterviewde werkgevers geven een behoefte aan voor instroom van nieuwe medewerkers die deze bacheloropleiding hebben afgerond en aan opscholing van hun eigen medewerkers via deze bacheloropleiding¹⁴. Dit is ook uit de enquête gebleken.

Voltijd bacheloropleiding

Vanuit de interviews met de werkgevers komt een vraag naar voren van instroom van 18 nieuwe medewerkers per jaar. Vanuit de enquête komt een vraag naar voren van 12 nieuwe medewerkers per jaar. **In totaal gaat het dus om circa 30 nieuwe werknemers per jaar**, alleen voor de geraadpleegde respondenten. De totale vraag zal dus groter zijn.

Deeltijd bacheloropleiding

Vanuit de interviews met werkgevers komt een scholingsvraag naar voren van 14 medewerkers per jaar. Vanuit de enquête komt een scholingsvraag naar voren van 8 medewerker per jaar. **In totaal gaat het dus om circa 22 medewerkers die per jaar geschoold worden met deze bacheloropleiding**, alleen voor de geraadpleegde respondenten. De totale vraag zal dus groter zijn.

Duale bacheloropleiding

Vanuit de interviews met de werkgevers komt een vraag naar voren van instroom van 17 medewerkers per jaar in een duale vorm. Vanuit de enquête komt een vraag naar instroom van 3 medewerker per jaar. **In totaal gaat het dus om circa 20 medewerkers die per jaar in dienst kunnen worden genomen in een duale vorm van deze bacheloropleiding**, alleen voor de geraadpleegde respondenten. De totale vraag zal dus groter zijn.

Concluderend kan gesteld worden dat aangetoond is dat er een behoefte op de arbeidsmarkt bestaat aan drie onderwijsvormen. Werkgevers willen aan de hand van diverse opleidingsvormen zo veel mogelijk passende opleidingen aanbieden zodat een zo groot mogelijke (noodzakelijke) instroom in het werkveld kan worden gerealiseerd. In totaliteit is het werkveld van Forensische zorg niet heel erg groot; de uit onderzoek verkregen arbeidsmarktvraag is derhalve relatief gezien zeer groot.

¹³ Zie pagina 5 van het Doelmatigheidsonderzoek (bijlage 5).

¹⁴ Zie pagina 4 en 5 van het Doelmatigheidsonderzoek (bijlage 5).

7.2 Arbeidsmarktbronnen

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, landelijk en regionaal

In de meest recente arbeidsmarktprognoses van Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA/AIS) wordt een beeld geschetst van de huidige en op middellange termijn te verwachten arbeidsmarktontwikkelingen. Hieronder worden de gegevens gepresenteerd van de voor de bacheloropleiding FZ relevante opleidingstypen (bron: ROA/AIS, september 2025). De arbeidsmarktknelpunten van het opleidingstype Bachelor sociaal pedagogisch werk zijn het meest van toepassing bij deze aanvraag, vanwege het feit dat de bacheloropleiding Inrichtingswerk (het werken met justitiabelen) onder deze categorie valt. Doelgroepen van de forensische zorg vormen cliënten die vaak vanwege psychosociale- en of psychiatrische problematiek, verslavingsproblematiek en/of (lichte) beperkingen ten aanzien van de verstandelijke vermogens met politie en justitie in aanraking komen en grensoverschrijdend gedrag vertonen. Wij leiden studenten met deze bacheloropleiding FZ op tot FZ-professionals die de forensische cliënt begeleiden bij gedragsverandering. Deze gedragsverandering is gericht op herstel, re-integratie en participatie, met als doel (weer) veilig te kunnen functioneren in een maatschappij. In deze maatschappij is negatieve beeldvorming (stigmatisering) richting cliënten steeds sterker aanwezig, wat het proces bemoeilijkt. De FZ-professional werkt hierbij aan de balans tussen het waarborgen van veiligheid, het respecteren van de autonomie van de cliënt en het bieden van passende zorg. Ook het aanleren van de vereiste forensische scherpte¹⁵ en het werken via risico-inschattingen en risico-taxatie is een nadrukkelijk onderscheid met andere opleidingstypes in het zorgdomein.

Tabel 6. Opleidingstype en ITKP 2028

Opleidingstype	Verwachte uitbreidingsvraag tot 2028	Verwachte vervangingsvraag tot 2028	Verwachte baanopeningen tot 2028	Verwachte instroom schoolverlaters tot 2028	ITKP in 2028 toekomstige knelpunten
Bachelor sociaal pedagogisch werk	-3.000 (-0,8% per jaar)	10.000 (2,6% per jaar)	10.000 (2,6% per jaar)	2.400 (0,6% per jaar)	Groot (0,93)

Bovenstaande ROA-cijfers laten zien, dat er grote arbeidsmarktknelpunten verwacht worden bij het opleidingstype dat relevant is voor de bacheloropleiding FZ. Dit duidt op goede arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van deze bacheloropleiding FZ.

De regionale arbeidsmarkt

Het opleidingstype 'bachelor sociaal pedagogisch' werk valt onder de opleidingssector gezondheidszorg en welzijn. Voor deze opleidingssector schetst ROA in de arbeidsmarktregio's Twente en Stedendriehoek en Noordwest Veluwe een matig toekomstig arbeidsmarktperspectief tot 2028 (ITA 1,1).

Tabel 7. Opleidingssubsector en ITA 2028

Regionaam	aggregatieniveau	detailniveau	onderwerp	indicator	typering
Stedendriehoek en Noordwest Veluwe	Opleidingssubsector	Bachelor – gezondheidszorg en welzijn	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2028	1,1	matig
Twente	Opleidingssubsector	Bachelor – gezondheidszorg en welzijn	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2028	1,1	matig

Conclusie

De ROA-prognoses naar opleidingstype en opleidingssector geven landelijk een positieve indicatie.

¹⁵ Forensische scherpte is bewustzijn van de patiënt, van zijn of haar stoornis en de forensische setting. Het is het kunnen herkennen van zelfs subtiele signalen van mogelijke escalatie, het eigen onderbuikgevoel, de capaciteit om hierover met collega's te communiceren, de bereidheid om te handelen wanneer nodig, en de realisatie dat dit in zichzelf ook een effect op de patiënt kan hebben (Clercx et al., 2020).'

Regionaal geven de ROA-prognoses een matige arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de bacheloropleiding Forensische Zorg. Deze indicator is echter minder relevant omdat deze opleidingssubsector een breed scala aan opleidingen kent.

Tezamen met de uitkomsten van ons eigen onderzoek laten deze data zien dat er in onze regio een voldoende grote arbeidsmarktvrage is naar afgestudeerden van de bacheloropleiding Forensische Zorg. Omdat de opleiding gevestigd wordt in Apeldoorn, redelijk in het midden van het land, kan deze opleiding ook het antwoord zijn op de landelijke arbeidsmarkttekorten.

Overige bronnen

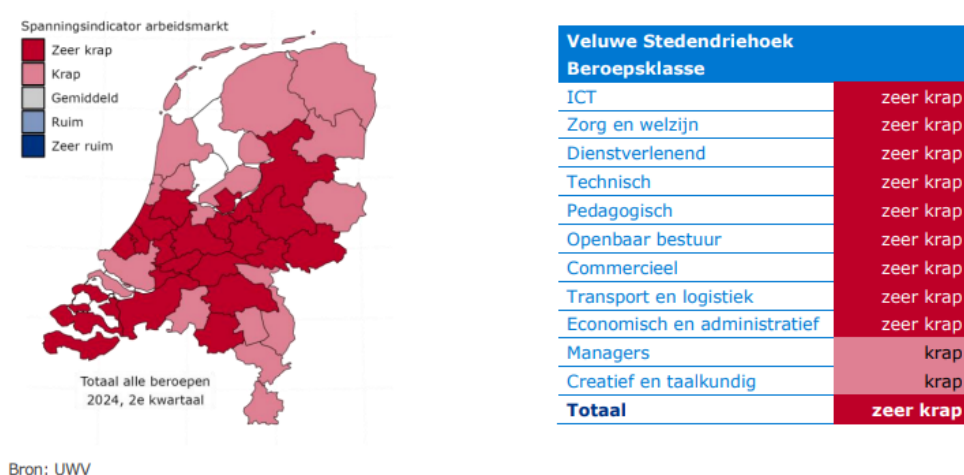
Ook andere bronnen laten de krapte op de arbeidsmarkt in het forensisch domein zien.

UWV

In de regio Veluwe Stedendriehoek is de spanningsindicator voor de beroepsklasse Zorg en welzijn zeer krap¹⁶.

Figuur 1. Spanningsindicator arbeidsmarkt

35 arbeidsmarktregio's (landkaart) en Veluwe Stedendriehoek naar beroepsrichting (tabel), 2^e kwartaal 2024

Bestuurlijk overleg forensische zorg

De forensische zorgsector staat momenteel onder druk. Het personeelstekort is voelbaar en de instroom in het hoogst beveiligde segment is hoog¹⁷.

Inspectie Justitie en Veiligheid

De Inspectie Justitie en Veiligheid meldt in haar jaarbericht 2024 dat zij last heeft van de krapte op de arbeidsmarkt¹⁸. Krapte op de arbeidsmarkt raakt ook penitentiaire inrichtingen. "Diensten werden door personele krapte aangepast, waardoor er minder ruimte was voor teamoverleggen, trainingen en overdracht. De personele krapte had ook impact op het hoge ziekteverzuim waardoor de werkdruk verder toenam."¹⁹

Gezamenlijke arbeidsmarktaanpak en forensisch vakmanschap

Er zijn initiatieven binnen het forensisch domein om te komen tot een gezamenlijke arbeidsmarktaanpak om de arbeidsmarktcrapte tegen te gaan: "Middels de gezamenlijke arbeidsmarktaanpak profileert de forensische sector

16 https://www.werk.nl/imagesdxa/regio_in_beeld_2024-2025_veluwe_stedendriehoek_tcm95-462419.pdf p.11

17 Meerjarenagenda Forensische Zorg 2024-2029, Bestuurlijk overleg forensische zorg, p.3 (Bijlage 3)

18 Jaarbericht 2024 Inspectie Justitie en Veiligheid, p. 17 (Bijlage 8)

19 Jaarbericht 2024 Inspectie Justitie en Veiligheid, p. 5 (Bijlage 8)

zich eenduidig en actief op de arbeidsmarkt. Doel hiervan is zoveel mogelijk gekwalificeerd personeel aan te trekken en te behouden voor de forensische sector.”²⁰

Kennisbundel forensische zorg

Het Forensisch Netwerk, een samenwerking van de Nederlandse ggz, Valente, VGN, TBS Nederland en Verslavingskunde Nederland, heeft ter voorbereiding op het debat met minister Weerwind over het gevangeniswezen en TBS in januari 2024 aan Tweede Kamerleden een kennisbundel gestuurd. In deze bundel wordt het volgende arbeidsmarktknelpunt geschetst: “Er is een (dreigend) tekort aan medewerkers in de forensische zorg. Dit probleem beperkt zich niet alleen tot de forensische zorg. Het is lastig om personeel aan te trekken en te behouden.”²¹

Toekomstverkenning sector forensische zorg

“Tegelijkertijd zorgt de krapte op de arbeidsmarkt ervoor dat zorginstellingen moeite hebben om gekwalificeerd personeel te vinden en vast te houden. Daardoor komen ze in het primaire proces steeds meer kennis en continuïteit tekort en wordt het systeem kwetsbaarder. De bemensing, kwaliteitshandhaving en continuïteit van behandeling komen ook in de forensische zorg door de personeelstekorten in het gedrang.”²²

“Een van de belangrijkste beperkende factoren voor de forensische zorgsector om aan de zorgvraag te voldoen is momenteel de krappe arbeidsmarkt. Prognoses van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport laten echter zien dat de arbeidsmarkttekort in de zorg binnen de tijdshorizon van deze verkenning waarschijnlijk alleen maar verder zullen toenemen. In de brede zorg- en welzijnssector is het arbeidsmarkttekort volgens de prognose in 2032 opgelopen tot 169.500 medewerkers, ten opzichte van een tekort van 41.100 medewerkers in 2021 (+312%).”²³

7.3 Maatschappelijke behoefte

Al in 2017 heeft GGZ Nederland een brandbrief aan de Tweede Kamer gestuurd (voetnoot opnemen: <https://www.ggznieuws.nl/brandbrief-naar-tweede-kamer-terugdringen-wachlijsten-jeugd-ggz/>) om haar zorgen te uiten over de veiligheid en kwaliteit in de forensische zorg. Het onderzoek van Andersson Elffers Felix (AEF) uit 2018²⁴ bevestigde dat de kwaliteit van zorg en de veiligheid van patiënten onder druk stonden, dat de maximale belastbaarheid van medewerkers in de patiëntenzorg werd overschreden en dat het van belang was om in te zetten op het opleiden van professionals voor de forensische zorg. In zijn onderzoek benadrukte de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (2018²⁵) het belang van investeren in personeel, om het hoofd te bieden aan de genoemde problemen die een bedreiging vormen voor de kwaliteit van de zorg. Dit heeft de noodzaak van het vergroten van het vakmanschap in de forensische zorg geëxpliciteerd.

In 2023 heeft ook de toenmalige Minister voor Rechtsbescherming, F.M. Weerwind, kenbaar gemaakt dat personeelskrapte nog steeds een grote rol speelt in de sector²⁶. In zijn Voortgangsbrief forensische zorg van 31 januari 2023 meldt hij het volgende:

De grootste uitdaging die ik op dit moment zie voor de forensische zorg is de capaciteitsdruk. Die zit zowel in de fysiek beschikbare plekken, als in het personeel. Net als in andere sectoren is ook in de forensische zorg sprake van krapte op de arbeidsmarkt. Als mensen te lang moeten wachten op hun behandeling, kan dat nadelige gevolgen hebben voor de recidivevermindering. Daarbij houden zij plaatsen bezet waar andere patiënten behoefte op hebben.

²⁰ Kwaliteitskader Forensische Zorg 2022- 2028, p. 24 (bijlage 9)

²¹ Kennisbundel Forensische zorg, januari 2024, Pagina 4 (bijlage 10)

²² Toekomstverkenning sector Forensische Zorg, Pagina 17 (bijlage 11)

²³ Toekomstverkenning sector Forensische Zorg, Pagina 50 (bijlage 11)

²⁴

²⁵ https://www.aef.nl/storage/images/Onderzoek_naar_kwaliteit_en_veiligheid_in_de_forensische_zorg_Forensische_zorgen.pdf

²⁶ <https://www.rsi.nl/documenten/rapporten/2018/03/29/advies-ontwikkelingen-en-knelpunten-bij-fpks-en-fpas>

²⁶ <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-f8c0dc3a40c0a625790c152bb7b8c5ff9775ea2f/pdf>

Anno 2025 is dit nog steeds het geval en, zelfs, in versterkte mate. Door het gebrek aan voldoende gekwalificeerd personeel moeten behandelingen en begeleidingen vaker worden uitgesteld of ingekort, waardoor cliënten minder effectieve en intensieve zorg ontvangen. Dit verhoogt wachttijden, verergert problematiek en tast het resocialisatieproces aan, zeker wanneer therapieën en verloftrajecten niet tijdig of volledig kunnen worden uitgevoerd. Daarnaast verblijven gedetineerden die zijn veroordeeld tot een TBS-dwangmaatregel, soms lang in een PI omdat zij wachten op een beschikbare plek in een TBS-kliniek (de zogenaamde “passanten”)²⁷. Dit brengt hoge kosten met zich mee doordat zij gedurende deze periode een vergoeding per dag ontvangen en leidt tot lange wachtlijsten.

Bovendien zien we in de maatschappij actuele thema's die vragen om meer kennis en expertise om veiligheid te waarborgen. Denk bijvoorbeeld aan de verschillende vormen van huiselijk geweld, stalking, seksuele misdrijven, mensenhandel, femicide en andere geweldsdelicten. Het gaat hier om verschillende soorten delicten waarbij de signalen, het toepassen van risicotaxatie instrumenten en de manier van benaderen verschillend kunnen zijn. Dit betekent dat de forensische professional kennis moet hebben van verschillende thema's en processen om te komen tot een goede analyse van de problematiek en te handelen waar nodig. Ook ten aanzien van het thema mensenhandel wordt in het actieplan programma “Samen tegen mensenhandel” (2023)²⁸, beschreven dat er meer bewustwording gecreëerd moet worden zodat mensenhandel eerder wordt gesignaleerd en voorkomen kan worden.

Naast de al eerdergenoemde brondocumenten in de inleiding zijn er nog meer onderzoeken die de noodzaak van de komst van deze bacheloropleiding bekrachtigen. Uit verschillende onderzoeken op het gebied van femicide blijkt dat de signalen en de rode vlaggen door verschillende professionals gemist worden met alle ernstige (fatale) gevolgen van dien. In het plan van aanpak, Stop Femicide²⁹, staat duidelijk beschreven dat het van groot belang is om de voorstadia en de rode vlaggen van femicide goed en tijdig te herkennen. Passende interventies zijn cruciaal voor bescherming van slachtoffers en de aanpak van plegers, zowel strafrechtelijk als vanuit hulpverlening. In dit plan staat dan ook beschreven dat het nodig is om blijvend te leren en kennis te vergaren over femicide en gendergerelateerd geweld.

Uit verschillende onderzoeken van het Verwey en Jonker Instituut (2014³⁰, 2020³¹, 2024³²) blijkt dat de signalen ten aanzien van de verschillende vormen van huiselijk geweld gemist worden en dat huiselijk geweld een aanhoudend probleem is. Het is de meest voorkomende vorm van geweld in Nederland. Een betere screening en analyses van het geweld en de problematiek is volgens het instituut dan ook van groot belang om gericht maatwerk te bieden en veiligheid te waarborgen.

Uit meerdere inspectierapporten rondom stalking, waaronder Gestalkt, gezien gehoord?³³ wordt er eveneens een belangrijke aanbeveling gedaan: “Borg specialistische functies in heldere taak- en rolomschrijvingen en blijf investeren in specialistische kennis door middel van trainingen en opleidingen.”

Een ander belangrijk en actueel maatschappelijk thema is de aanpak van personen met onbegrepen en/of verward gedrag³⁴. In de afgelopen jaren zijn diverse rapporten en onderzoeken verschenen naar aanleiding van ernstige incidenten waarbij sprake was van dergelijk gedrag³⁵. Deze doelgroep kenmerkt zich door complexe problematiek, waaronder ernstige psychische kwetsbaarheden, ontwrichtend of potentieel gevaarlijk gedrag, en een vaak moeizame samenwerking tussen betrokken ketenpartners.

Binnen verschillende domeinen, zoals zorg, veiligheid en sociaal werk, is er toenemende aandacht voor het vroegtijdig signaleren van zorgwekkend gedrag en het adequaat handelen daarop. De Rijksoverheid benadrukt

²⁷ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20232024-1210.html>

²⁸ <https://open.overheid.nl/documenten/218dcc97-41f0-4224-bd3b-fdc3f9fb737d/file>

²⁹ <https://open.overheid.nl/documenten/e160c73b-4095-4d8e-bfe2-572081c53b10/file>

³⁰ https://www.verwey-jonker.nl/wp-content/uploads/2020/07/1366_Doorbreken-geweldspatroom-vraagde-gespecialiseerde-hulp_Web-2.pdf

³¹ https://www.verwey-jonker.nl/wp-content/uploads/2021/02/216037_Kwestie_van_lange_adem-WEB.pdf

³² https://www.verwey-jonker.nl/wp-content/uploads/2025/04/124150_Waar-geweld-uit-beeld-raakt.pdf

³³ <https://open.overheid.nl/documenten/dpc-3ddc69ef3e78e7f42f2a1a2d2eed895597df4f0d/pdf>, p. 5

³⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/geestelijke-gezondheidszorg/zorg-en-ondersteuning-voor-mensen-met-verward-gedrag>

³⁵ <https://www.igj.nl/actueel/nieuws/2025/02/18/inspecties-doen-onderzoek-naar-ernstige-incidenten-door-mensen-met-verward-gedrag>

het belang van een goede risico-inschatting, effectieve samenwerking tussen professionals en het delen van kennis om op ieder moment in het zorgtraject passende ondersteuning te kunnen bieden.

Deze complexe opgave vraagt om een integrale en domeinoverstijgende benadering. De nieuwe bacheloropleiding FZ speelt hierop in door studenten op te leiden tot professionals die in staat zijn om binnen deze complexe context te opereren. De opleiding levert daarmee een waardevolle bijdrage aan de versterking van de praktijk en het verbeteren van de aanpak rondom personen met onbegrepen en verward gedrag.

Geconcludeerd kan worden dat er uit verschillende onderzoeken naar voren komt dat er onvoldoende kennis en expertise in huis is om de signalen van de verschillende soorten delicten en problematieken te herkennen en daarop te anticiperen. In vrijwel ieder rapport komt de aanbeveling naar voren dat het van groot belang is om deze specialistische kennis te vergroten om zodoende de veiligheid en het welzijn van alle betrokkenen te waarborgen.

De bacheloropleiding FZ brengt deze actuele thema's onder de aandacht, creëert diepgang en draagt bij aan de ontwikkeling van specialistische kennis.

Steunbetuigingen

In het kader van deze aanvraag verwijzen we graag naar de steunbetuigingen wie wij hebben ontvangen van het landelijk Expertisecentrum Forensische Psychiatrie (EFP)³⁶ en van [REDACTED], Lector vakmanschap Forensische Zorg aan de Hogeschool Rotterdam³⁷.

Het EFP is in 2002 opgericht om de wetenschappelijke onderbouwing van de zorg in de forensische psychiatrie te ondersteunen, met als doel het bevorderen van de maatschappelijke veiligheid. Zij doet door de samenwerking tussen de forensische instellingen onderling te bevorderen, experts bijeen te brengen en het stimuleren van samenwerking en (kennis)uitwisseling met forensische (ggz-) instellingen, universiteiten en onderzoeksinstituten. Zij onderschrijft in haar steunbetuiging het belang van een Bacheloropleiding Forensische Zorg. *'Het is van belang dat een dergelijke opleiding formeel wordt erkend, zodat de functies die hieruit voortvloeien ook onder de bekostiging van de forensische zorg kunnen vallen. Dit versterkt niet alleen de kwaliteit van zorg, maar ook de structurele inbedding van forensische expertise in het werkveld. Onze steun voor deze bachelor is dan ook gericht op het belang van de opleiding zelf en de aansluiting op de praktijk.'*

Lector [REDACTED] (Lectoraat Vakmanschap Forensische Zorg) onderschrijft onderhavige aanvraag ook. Hij geeft aan dat in het Forensische zorgveld er een grote behoefte is aan professionals die specifiek zijn toegerust voor de complexe eisen van het werk. Onderhavige bacheloropleiding sluit hier direct op aan en draagt bij aan de professionalisering van het vakgebied en de verdere versterking van de kwaliteit van de zorg. En verder: *'Als lector ervaar ik dagelijks het belang van goed opgeleide professionals die veiligheid en zorg methodisch weten te verbinden. Ik zie deze bachelor als waardevolle toevoeging aan het bestaande opleidingsaanbod en een belangrijke impuls voor fonisch zorglandschap in Nederland.'*

Concluderend kunnen we stellen dat de behoefte op de arbeidsmarkt zowel kwantitatief als kwalitatief is aangetoond. Tevens is aangetoond dat er zowel een regionale als een landelijke arbeidsmarktbehoefte bestaat naar afgestudeerden van de nieuwe bacheloropleiding FZ. Ook het maatschappelijke belang van deze nieuwe opleiding is beargumenteerd: steeds vaker krijgt de maatschappij te maken met mensen met risicovol gedrag; specialisten die op de juiste wijze met deze mensen omgaan zijn meer en meer nodig.

³⁶ Steunbetuiging Expertisecentrum Forensische Psychiatrie (zie bijlage 1)

³⁷ Steunbetuiging [REDACTED], Lectoraat Vakmanschap Forensische Zorg (zie bijlage 12)

8 Noodzaak tot start nieuwe opleiding

8.1 De gewenste ontwikkeling kan niet in de vorm van een nieuwe afstudeerrichting of curriculumwijziging van een bestaande opleiding gerealiseerd worden.

De bacheloropleidingen Social Work, Verpleegkunde en Toegepaste Psychologie sluiten onvoldoende aan op de complexiteit van het forensisch werkveld. Het forensisch werkveld wordt gekenmerkt door een complexe samenhang van processen en thema's die nauw met elkaar verweven zijn. Voorbeelden daarvan zijn ten eerste de verschillende soorten delicten waarbij de signalen, het toepassen van risicotaxatie instrumenten en de manier van benaderen verschillend kunnen zijn. Ten tweede kent het strafrechtproces meerdere fasen en mogelijkheden. De ketenpartners en domeinen hebben ten derde elk een aandeel in het (straf)proces en zijn (indirect) met elkaar verbonden. Deze verschillende schakels kunnen niet los van elkaar gezien worden. Daarnaast bestaat de doelgroep binnen het forensisch werkveld uit cliënten die (vaak) te kampen hebben met verschillende psychosociale- en/of psychiatrische problematieken, verslavingsproblematieken en beperkingen ten aanzien van verstandelijke vermogens. Dit betekent dat kennis over het ene thema en/of proces niet zonder het ander kan om te komen tot een goede analyse, risicotaxatie en een plan van aanpak om recidive te voorkomen en aan te sluiten bij de mogelijkheden en onmogelijkheden van cliënten, met als doel een veiliger samenleving. Dit vraagt van professionals in het forensisch werkveld dat zij beschikken over brede en specialistische kennis over vele processen, thema's en de verschillende domeinen. Van deze professionals wordt gevraagd om de onderlinge samenhang daarvan te kunnen overzien en ermee om te gaan³⁸.

Bovenstaande thema's en processen en de verwevenheid daarvan worden niet behandeld binnen de bestaande bacheloropleidingen zoals Social Work, Verpleegkunde en Toegepaste Psychologie. De bredere opleiding Social Work biedt onvoldoende specifieke kennis en vaardigheden om binnen het forensisch werkveld te werken en geven de professional daarmee niet die kennis en vaardigheden mee waar in de forensische zorg zo'n grote behoefte aan is. De opleiding hbo-Verpleegkunde is, mede vanuit de Wet BIG, gebonden aan landelijke kaders en regels over de vereiste kennis, vaardigheden en houdingsaspecten, daar kan niet zomaar van afgeweken worden om een afstudeerrichting mogelijk te maken. Dat beperkt de mogelijkheden zo sterk dat er geen toereikende afstudeerrichting Forensische Zorg ontwikkeld kan worden. De opleiding Toegepaste Psychologie tenslotte leidt niet direct op tot beroepen in het forensische werkveld. Hoewel een van de centrale thema's in het landelijke opleidingsprofiel van deze opleiding *Mens en Maatschappij* is, dat zich richt op onder andere jeugdcriminaliteit, reclassering, slachtofferhulp, sociale cohesie en integratie, is specifieke aandacht voor forensische zorg en de hierboven beschreven complexiteit van het werken in de forensische zorg daarin afwezig. De benodigde specialistische kennis om de verwevenheid van bovenstaande thema's en processen binnen een justitieel kader te vatten ontbreekt in het opleidingsprofiel van de opleiding Toegepaste Psychologie. Daarmee kan niet aan de wensen uit het forensische werkveld, zoals geschetst in de voorliggende aanvraag, worden voldaan.

Deze beperkingen maken ook duidelijk waarom Forensische Zorg niet passend te maken is binnen bestaande opleidingen. De noodzakelijke leerlijnen – zoals risicotaxatie, werken in een strafrechtelijk kader, multidisciplinaire samenwerking – zijn omvangrijk en fundamenteel. Ze veronderstellen een doorlopende leerlijn en een beroepsidentiteit die vanaf het eerste jaar wordt opgebouwd, waarin studenten leren omgaan met complexe cliëntproblematiek, veiligheidsvraagstukken en samenwerking in de justitiële keten. Dit fundament kan niet via een afstudeerrichting in een beperkt deel van een opleiding worden toegevoegd en zou niet toereikend zijn. Binnen de huidige beroepsprofielen en curricula ontbreekt kortom de ruimte om dit ketengerichte en specialistische karakter van de forensische beroepspraktijk te onderwijzen.

Tenslotte benoemen we ook dat het positieve besluit op de aanvraag voor een Ad Forensische Zorg d.d. 29-08-2024 het standpunt bekrachtigt dat dit vakgebied een eigenstandige opleiding behoeft en onvoldoende onder te brengen is in bestaande opleidingen.

³⁸ <https://www.forensa.nl/voor-wie/>

8.2 De gewenste vernieuwing kan niet binnen het bestaande aanbod van andere instellingen worden vormgegeven.

Op dit moment ontbreekt het aan bacheloropleidingen op het gebied van Forensische Zorg in Nederland. Uit de afstemming blijkt dat Hogeschool Utrecht een accent binnen de profielen van haar bacheloropleiding Social Work heeft ontwikkeld, om studenten voor te bereiden op hun Forensische masteropleiding. Zoals in paragraaf 8.1 aangegeven, is een dergelijk accent of specialisatie onvoldoende om als FZ- professional op bachelorniveau startklaar te zijn in het forensisch werkveld. Gelet op de hoeveelheid processen en thema's binnen het forensisch werkveld en de kennis en vaardigheden die nodig zijn om adequaat tegemoet te komen aan de inhoud, complexiteit en uitdagingen van het forensisch werkveld, is er meer nodig dan een voorbereidende afstudeerrichting.

Op basis van het marktonderzoek en gesprekken met andere hogescholen kiest Saxion, met het oog op goede landelijke dekking, bewust voor de vestigingsplaats Apeldoorn. De bacheloropleiding FZ wordt gepositioneerd bij het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering (CVD) in Apeldoorn. In dit centrum wordt kennis gebundeld, onder andere via betrokken lectoraten, en bestaande opleidingen op dit snijvlak met elkaar verbonden, zoals Ad-opleiding Forensische Zorg. Meer informatie hierover is beschreven in hoofdstuk 9.

8.3 Het effect op de landelijke spreiding van het opleidingsaanbod.

Uit onderzoek voor deze aanvraag is gebleken dat het werkveld een grote behoefte heeft aan bachelor opgeleide Forensische Zorg professionals. Ook is gebleken dat er geen ander opleidingsaanbod bestaat dat tegemoet komt aan de specifieke arbeidsmarktvraag naar FZ-professionals. Andere hogescholen in de regio herkennen in de gevoerde gesprekken de behoefte aan een specifieke opleiding in forensische zorg en geven daarbij aandachtspunten mee die Saxion in de verdere ontwikkeling zal uitwerken. Dit alles zorgt ervoor dat nieuw aanbod op deze markt een positief effect heeft op de landelijke spreiding van het opleidingsaanbod.

We kunnen concluderen dat er noodzaak is tot het starten van deze nieuwe opleiding. Omdat er geen verwant aanbod is in de regio, levert het toelaten van deze opleiding in het bekostigde onderwijsbestel een positieve bijdrage aan de arbeidsmarktvraag, zonder dat dit nadelige gevolgen voor de instroom in bestaande opleidingen heeft.

9 Aansluiting instellingsprofiel

Saxion is een kennisinstelling met uitstekend onderwijs en toegepast onderzoek dat ten dienste staat van de samenleving. Saxion streeft naar het leveren van maximale waarde voor studenten en ons werkveld. Saxion leidt op voor de banen van nu en de toekomst. Op onze locaties in Enschede, Deventer en Apeldoorn biedt Saxion een breed palet aan onderwijs en succesvol en praktijkgericht onderzoek. Saxion is sterk geworteld in en verbonden met de regio en een belangrijke aanjager van economische ontwikkeling. Samen bouwen we aan de toekomst van de regio, een regio die te maken heeft met krimp en vergrijzing.

Saxion heeft de ambitie het onderwijsaanbod in Apeldoorn te vergroten, om zo in te spelen op de behoeften van studenten en het werkveld van de stad en de regio Stedendriehoek. De stad Apeldoorn heeft al een ruim aanbod van funderend en beroepsonderwijs, maar het hoger onderwijs is nog ondervertegenwoordigd. Een breder hbo-aanbod geeft een stimulans aan de lokale economie en werkgelegenheid, ontwikkeling van talent en behoud van hoogopgeleide jongeren in Apeldoorn. Saxion en de gemeente Apeldoorn werken samen aan deze doelen. Saxion focust zich in Apeldoorn op veiligheid en digitalisering. De bacheloropleiding Forensische Zorg, met een focus op veiligheid, sluit goed aan op deze profilering. Saxion biedt op deze locatie al een Ad-opleiding Forensische Zorg aan. Vanuit studentenperspectief is het derhalve belangrijk dat doorstroom naar de bacheloropleiding Forensische Zorg in Apeldoorn mogelijk wordt.

Binnen het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering (CVD) in Apeldoorn werkt Saxion intensief samen met diverse partners, waaronder MBO Aventus, Universiteit Twente, de Politieacademie en het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV). Deze samenwerking richt zich op de thema's Veiligheid & Digitalisering, die een domein omvatten dat steeds belangrijker wordt in het licht van maatschappelijke en technologische ontwikkelingen. Saxion kent binnen dit zwaartepunt het lectoraat 'Online Weerbaarheid', waar praktijkgericht onderzoek wordt gedaan naar (cyber)weerbaarheid van kwetsbare doelgroepen. Dit lectoraat werkt nauw samen

met het lectoraat Social Work, waardoor technologische en sociaal-maatschappelijke vraagstukken geïntegreerd worden benaderd. Deze multidisciplinaire samenwerking draagt bij aan de ontwikkeling van toekomstgerichte opleidingen. Saxion wil haar onderwijsaanbod op dit vlak verder versterken, omdat de thema's Veiligheid & Digitalisering vragen om professionals met nieuwe kennis en vaardigheden. In het geval van het forensisch werkveld moeten professionals met forensische scherpheid kunnen opereren in complexe situaties, waarbij ook aandacht is voor de kansen en risico's die digitalisering met zich meebrengt voor kwetsbare doelgroepen én de professionals die met hen werken. Een bacheloropleiding Forensische Zorg sluit hier naadloos op aan en levert een belangrijke bijdrage aan het opleiden van deze 'nieuwe generatie' professionals.

Tevens benadrukken we dat deze bacheloropleiding ook passend is bij het lectoraat 'Modelleren van Maatschappelijke Impact' onder leiding van [REDACTED]. Dit lectoraat, eerder bekend als 'Waarde van reclassering', is een samenwerking met de drie reclasseringsorganisaties in Nederland (Reclassering Nederland, Stichting Verslavingsreclassering GGZ en Stichting Leger des Heils Jeugdbescherming & Reclassering). Sinds 2017 werkt het lectoraat aan het krijgen van inzicht in de maatschappelijke baten van reclasseren en hoe deze te vergroten zijn. Vrij recent is de focus verbreed naar maatschappelijke impact. De door het lectoraat opgedane kennis en inzichten vloeit weer terug naar het curriculum van deze bacheloropleiding.

Uit een analyse van instellingsplannen van nabijgelegen hogescholen (Instellingsplan Windesheim 'Dichterbij: Instellingsplan 2023- 2028', Instellingsplan HAN 'Koersbeeld 2028' en Hogeschool Utrecht: 'Samen voor de toekomst- 2022/2026') blijkt dat zij niet beter in staat zijn dan Saxion om deze opleiding te gaan aanbieden. Ook instellingsplannen van andere landelijke aanbieders schetsen dit beeld. De zwaarstwegende reden die hiervoor van toepassing is, is dat er geen andere hogeschool is dan Saxion die een opleiding Forensische Zorg aanbiedt of overweegt een bacheloropleiding voor dit werkveld aan te gaan bieden. Daarnaast kan de bacheloropleiding Forensische Zorg minder eenvoudig worden aangeboden door andere instellingen in de regio van Saxion vanwege onder andere de sterke relatie die initiatiefnemer Saxion heeft met het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering (CVD).

We kunnen al met al concluderen dat deze opleiding past bij het instellingsprofiel van Saxion en dat in deze regio alleen Saxion in staat is om deze bacheloropleiding aan te bieden.

10 Bijlagen

Nummer	Bijlage
1	Steunbetuiging Expertisecentrum Forensische Psychiatrie
2	Stand van de zorg 2024, NZA, 8 oktober 2024
3	Meerjarenagenda Forensische Zorg 2024-2029
4	Onderwijsprogramma vt, dt en du Bacheloropleiding Forensische Zorg Saxion
5	Doelmatigheidsonderzoek Bacheloropleiding Forensische Zorg. Hogeschool Saxion (28 augustus 2025)
6	Leerdoelendocument 'Forensisch Vakmanschap'
7	Verkenning Forensisch Opleidingsprofiel Landelijk v5PPT_tbv25-09-2025
8	Jaarbericht 2024 Inspectie Justitie en Veiligheid
9	Kwaliteitskader Forensische Zorg 2022- 2028
10	Kennisbundel Forensische zorg, januari 2024
11	Toekomstverkenning sector Forensische Zorg
12	Steunbetuiging [REDACTED], Lectoraat Vakmanschap Forensische Zorg